

Novi delegat slovenskega dušnega pastirstva v Argentini

V ponedeljek, 10. julija, je mons. Škerbec prejel od škofa Alojza Urana uradno obvestilo o novem delegatu.

Na predlog Slovenske škofovske konference je bil za uradnega delegata za Slovence v Argentini imenovan mons. dr. Jure Rode za dobo petih let. Za njegovega namestnika (vicedelegata) pa je bil postavljen mons. Jože Škerbec, dosedanji delegat.

Slovenska škofovska konferenca je 17. januarja letos imenovala ljubljanskega pomožnega škofa mons. Alojza Urana za odgovornega voditelja pastore Slovencev po svetu za mandatno dobo petih let. Pred njim so imeli to poslanstvo pokojni mons. Ignacij Kunstelj, nato pokojni škof dr. Stanislav Lenič in za njim dve mandatni dobi koprski škof mag. Metod Pirih. Slovenska škofovska konferenca predloži krajevni škofovski konferenci kandidata, ta pa ga uradno imenuje.

Mons. Škerbec kot delegat in dr. Lojze Kukovica kot vicedelegat sta bila imenovana 31. decembra 1994 za mandatno dobo petih let.

Novi delegat Jure Rode je bil rojen v Ihanu pri Domžalah 27. aprila 1937. Gimnazijske študije je opravil v Adroguetu kot gojenec Rožmanovega zavoda, bogoslovne študije pa v slovenskem begunskem semenišču. Posvečen je bil 8. decembra 1963 v Adroguetu in bil inkardiniran v Ljubljansko nadškofijo. Od leta 1964 je slovenski izseljenski duhovnik v Buenos Airesu. Od leta 1974 je inkardiniran v Buenosairesko nadškofijo. Leta 1980 je doktoriral iz cerkvenega prava na Papeški gregorijanski univerzi

v Rimu. Od leta 1980 je bil škofijski notar, od leta 1981 je profesor cerkvenega prava in teoloških predmetov na Pravni fakulteti in v šoli za politične vede na Argentinski katoliški univerzi v Buenos Airesu, od leta 1990 generalni vikar pri Ordinariatu za vernike vzhodnih obredov, od 1993 profesor vzhodnega cer-

kvenega prava na Fakulteti cerkvenega prava Argentinske katoliške univerze, od leta 1995 je član nadškofijskega odbora za kanonizacijske postopke, od leta 1998 sodnik pri buenosaireskem nadškofijskem sodišču. Leta 1992 je bil imenovan za papeškega častnega prelata. Kot slovenski dušni pastir živi ves čas v slovenski duhovniški hiši in pomaga, kjer je treba. Od leta 1969 do 1975 in od 1981 do 1993 je bil redni dušni pastir v San Martinu, med leti 1980 do 1994 tudi v Carapachayu. Pri Zvezi slovenskih mater in žena je od začetka do danes duhovni vodja, zadnja leta je član odbora Slovenske kulturne akcije, veliko stikov ima z mlajšimi zakonci v naši skupnosti, večkrat je vodil duhovne vaje in duhovne obnove, pri vseh večjih verskih opravilih v cerkvi Marije Pomagah je redno spovednik.

Novemu delegatu želimo pri njegovem poslanstvu veliko božjega blagoslova in velikodušnega sodelovanja sbratov in vernikov.

Somaševanje novega delegata z dušnimi pastirji bo v soboto, 5. avgusta, ob 19.15 v cerkvi Marije Pomagaj in po maši srečanje v Slovenski hiši.

Vsi rojaki toplo vabljeni!

Parlament začel spremembo ustave za volitve

Vlada je razpravljala o nastalih razmerah v zvezi z jesenskimi volitvami in predlogom, ki ga je poslala v DZ za spremembo ustave, ki naj bi omogočil izvedbo alternativnega referenduma, na katerem bi se lahko volilci odločali ali za dvokrožni večinski volilni sistem ali proporcionalni sistem. Vlada tako ugotavlja, da zaradi neizvršitve referendumske volje Slovenija še vedno nima zakonjenega volilnega sistema, ki bi omogočal izvedbo jesenskih volitev. Po mnenju vlade bi izvedba volitev po obstoječem zakonu o volitvah v DZ pomenila neposredno nasprotje z odločitvijo, sprejeto na referendumu, in odločbo ustavnega sodišča.

NAJ ODLOČI EVROPA

Zato je vlada sprejela poseben sklep, da zaprosi komisijo Sveta Evrope za demokratizacijo skozi pravo, da na podlagi evropskih meril varovanja človekovih pravic in svobod preuči in oceni, ali bi bile letošnje volitve v DZ, ki bi bile izvedene na podlagi izida referenduma in ustavni sodbi nasprotnega volilnega zakona ustavno-pravno legitimne ter ali bi bilo v skladu z evropsko pravno tradicijo možno izvesti parlamentarne volitve na podlagi volilnega zakona, ki bi sicer nasprotoval izidu referenduma in ustavni sodbi, vendar bi bil pravno utemeljen npr. z revizijo ustavne odločbe o volitvah v DZ.

Vlada je pooblastila premiera, da s posebnim pismom seznani predsednika republike in predsednika DZ o navedenih sklepih ter ju zaprosi, da v okviru ustavnih pristojnosti storita vse, da bo spoštovan ustavni red v državi in da na prihodnje volitve ne bo padla nobena senca dvoma glede njihove legalnosti in legitimnosti.

Po drugi strani je poslanski klub LDS predsedniku republike Milanu Kučanu poslal ločeno mnenje o rokih za razpis in izvedbo letošnjih volitev v DZ. V njem predsedniku ne predlagajo konkretnih datumov za razpis volitev, sporočajo pa, da je po „trdnem prepričanju poslanskega kluba LDS 25. julij zadnji rok, do katerega je potrebno sprejeti odločitve, če želimo spremeniti aktualni volilni sistem v Sloveniji“. Kot so še zapisali v sporočilu za javnost, je po tem datumu izvedba volitev po spremljenih zakonodaji tehnično nemogoča.

ČE NE GRE, NE GRE

Po dveh delovnih pogovorih predstavnikov poslanskih skupin s predsednikom DZ je komisija za volilni sistem in ustavne spremembe sprejela potrebno podporo predlogu, da se s spremembo ustave uredi vprašanja, ki zadevajo izvedbo letošnjih volitev. To je dosegla potem, ko je vlada sprejela sklep, da zakonjeni proporcionalni volilni sistem ni veljaven in izvedba letošnjih volitev po sedanjih ureditvah ne bi bila legitimna.

Po domala celodnevni prizadevanjih je državnemu zboru uspelo doseči potrebno

dvotretjinsko podporo, s katero so poslanci vladne SLS+SKD ter opozicijskih LDS, ZLSD, DeSUS 13. julija začeli postopek za spremembo 80. člena ustave, v katerega naj bi zapisali bistvene sestavine popravljenega proporcionalnega volilnega sistema.

Predlog je od 81 navzočih podprlo 68 poslancev, proti pa jih je bilo 13. Poleg poslancev iz vrst predlagateljev ustavnih sprememb so začetek postopka podprli tudi poslanci SLS+SKD Slovenske ljudske stranke in dva samostojna poslanca (Ciril Pucko in Eda Okretič-Salmič), proti pa je glasovalo 12 poslancev SDS in en poslanec SNS. Komisija za volilni sistem in ustavne spremembe je potrebno dvotretjinsko podporo predlogu dosegla po dveh delovnih pogovorih predstavnikov poslanskih skupin, na katerih so ugotovili, da za vladni predlog za spremembo ustave in izvedbo zakonodajnega referenduma o volilnem sistemu v DZ ne bo mogoče dobiti potrebne dvotretjinske večine.

Kot je bilo pričakovati, je Janševa SDS ostro protestirala, da je Slovenska ljudska stranka volila za tak popravljeni proporcionalni volilni sistem, saj je SDS zahtevala plebiscitirani večinski sistem ali pa bojkot volitev. SKD+SLS je pa menila, da je storila vse, kar je mogla, da pa tak večinski sistem ali novi plebiscit nima nobene možnosti za uspeh v parlamentu. Obe stranki sta izrazili upanje, da se zato koalicija ne bo razbila.

KAKŠEN NAJ BI BIL POPRAVEK?

Po t.i. kompromisnem predlogu Zagožna naj bi v temelje ustave poleg (popravljenega) proporcionalnega volilnega sistema zapisali tudi volilni prag, kar bi v veljavni sistem vneslo tudi učinke večinskega volilnega sistema. Mandati naj bi se delili po d'Hondtovem sistemu na podlagi vseh glasov, ostal bi sistem osmih volilnih enot in 88 volilnih okrajev, znotraj volilnih enot bi se uporabljal Droopov količnik. Poleg tega naj bi odpravili nacionalne liste ter povišali volilni prag. Vendar pa vseh naštetih sprememb - z izjemo volilnega praga - ne bi zapisali v ustavo. Vprašanje, kolikšen naj bi ta bil, je sicer še odprto, po mnenju SLS+SKD naj bi bil med štirimi in petimi odstotki. Zagožen je pojasnil, da so sprva zahtevali 5-odstotni prag, vendar so pripravljeni na kompromis. LDS po besedah Toneta Anderliča zagovarja 4-odstotni prag. Tudi ZLSD, ki je bila doslej sicer proti dvigu volilnega praga, naj bi bila pripravljena pristati na 4-odstotni prag. Sodelovati je pripravljena tudi DeSUS, čeprav ne podpira 5-odstotnega volilnega praga. Takšne spremembe po prepričanju poslancev SDS predstavljajo le kozmetične popravke sedanjega volilnega sistema. Jože Jerovšek (SDS) je poudaril, da so v stranki pričakovali kompromisni predlog, ki bi zadovoljil vse, ki so se zavzemali, da v rešitvah ne sme biti negirana referendumska volja volivcev. Vladni predlog za zakonodajni referendum je bistveno boljši, vendar je njegova obravna blokirana.

PISMO RASTI IZ LJUBLJANE

Ljubljana, 14. julija 2000

Spoštovana in draga ga.
ravnateljica Neda Vesel Dolenc

Potovanje Rasti je doslej res uspešno. Danes zaključujemo Poletno šolo. Vsi so se zelo uspešno uvrstili in prejeli odlične rede. Prav sedaj odhajam na slavnost podelitve spričeval, nakar bomo šli na koncert Andreja Siferreja, ki je organiziran posebej za udeležence Poletne šole.

Poleg tega se je deset dijakov udeležilo posebnega izpita iz aktivnega znanja slovenskega jezika in so vsi izpit zelo pozitivno opravili.

Jutri odidemo na dvodnevno potovanje po Štajerski in Prekmurju, nato pa še deset dni spoznavanja Slovenije v režiji Slovenije v svetu, kjer pride na vrsto Kočevski Rog.

Hvala Bogu, večjih zapletov ali bolezni ni bilo. Pri družinah se je večina dobro

počutila, nekateri pa so kar navdušeni. Ob koncu bo ostalo še nekaj dni za sorodnike.

Toliko o prvem delu.

Lepe pozdrave

Tone Mizerit

IZ SLOVENSKE TISKOVNE AGENCIJE SMO DOBILI NOVIČO:

Minister za zunanje zadeve Lojze Peterle je 11. julija v vladni reprezentančni vili Podrožnik sprejel maturante iz Argentine in Kanade, ki so se letos udeležili tradicionalne poletne šole slovenskega jezika, ki jo prireja Filozofska fakulteta. Tokrat je to 13 maturantov iz Kanade in 20 iz Argentine, v glavnem pa so slovenskega porekla, so sporočili z ministrstva za zunanje zadeve.

Kot smo izvedeli, sta maturante sprejela tudi predsednik vlade dr. Andrej Bajuk in ljubljanski nadškof dr. Franc Rode.

STRAN 3:

Slovincem zaščitni zakon

Naša skupnost živi

V sredo, 5. julija, je **Zveza slovenskih mater in žena** imela svoj redni mesečni sestanek. Najprej je bila seja dobrodelnega odseka, sledila je seja kulturnega odseka, nato je bilo predavanje prof. Metke Mizerit. Zveza je dala v prodajo srečke za srečolov. Za glavni dobiček je Andrejka Dolinar podarila lepo sliko, žrebanje bo ob obletnici Zveze in izkupiček je namenjen za pomoč našim potrebnim rojakom.

Za prvi petek v mesecu so bile po naših krajevnih domovih **svete ure**.

V nedeljo, 9. julija, je bila v Slovenski hiši **ura duhovnosti**.

Isto nedeljo je bila v Našem domu v San Justu **tombola**.

V četrtek, 13. julija je bila v Slovenski hiši **seja upravnega odbora Zedinjene Slovenije**, vodil jo je Marjan Loboda, podpredsednik ZS.

V petek, 14. julija, je bila v Slovenski hiši **seja Medorganizacijskega sveta**, ki jo

je vodil podpredsednik ZS Marjan Loboda.

V nedeljo, 16. julija, je bil v San Martinu **32. mladinski dan**. Najprej so bila tekmovalja, sledila je maša, nato je bilo domače kosilo, kulturni program in prosta zabava ob zvokih orkestra „Štirje fantje špilajo“.

Slikarka Andrejka Dolinar je od 4. do 15. julija razstavljala slike v galeriji Asiatic Arte.

Pisarna Zedinjene Slovenije je od 28. junija do 4. avgusta odprta samo popoldne od 14. do 19. ure.

Popravek: Tiskarski škrat je v zadnjem poročilu napačno poročal o praznovanju našega narodnega praznika v Miramarju.

Pravilno je: **Predsednik Doma v Miramarju**, arh. Jure Mihelič, je ob spremstvu rojakov položil dva venca in sicer enega pred spomenik San Martina in drugega pred slovensko ploščo.

Tisk. ref. ZS

Iz življenja v Argentini

Katica Cukjati

V zadnji številki smo poročali o nekaterih gospodarskih problemih sodobne Argentine in o težavah, ki jih tej državi povzroča že stara rana - korupcija. Predsednik države Fernando de la Rúa se ni motil, ko je ob praznovanju Dneva osamosvojitve Argentine v Tucumánu izrazil, da bo s strani argentinskega ljudstva potrebna velika mera upanja, da bo lahko ta država doživela boljše čase.

KDO BO VODIL PERONISTE?

Politiki različnih strank se pa še vedno obnašajo, kot da bi bila najvažnejša stvar naslednje volitve. Mnogo govorijo o skupnih ciljih, neglede na strankarske interese, o političnem sodelovanju. Vsako javno delovanje funkcionarjev neglede na njih politično pripadnost ima pred očmi predvsem naslednje predsedniške volitve leta 2003. Morda imajo predstavniki Povezave kot vladajoča sila toliko drugih problemov, da se zaenkrat ne morejo posvetiti notranjemu političnemu tekmovanju. Veliko obljub je bilo pred volitvami, toda sam minister za gospodarstvo daje vtis, da mimogrede spreminja načrte in smernice. Čas pa hitro beži, socialni problemi se večajo iz dneva v dan, enako brezposelnost. Ljudje pa razodevajo, da so njihova pričakovanja skoraj brezupna.

V opoziji, kar se notranjega strankinega tekmovanja tiče, je pa situacija precej različna. Bivši guverner province Buenos Aires Eduardo Duhalde vodi že nekaj let hladno vojno z Menemom. Prepričan je (in se ne moti), da je prav zaradi Menema izgubil zgodovinsko priliko, da bi postal predsednik Argentine. Zaradi tega je razumljivo, da se hoče nad njim maščevati in ga vsaj izpodriniti na vodstvo peronistične stranke. Pred tedni je to jasno izrazil. Tej želji oz. naj bi se Menem umaknil z vodstva peronistične stranke, se je pridružil sam sedanji guverner buenosaireske province Carlos Ruckauf, ki iz dneva v dan veča svoj vpliv v justicializmu. Ko je pred dnevi praznoval svoj rojstni dan, je povabil vrsto županov province Bs. As. Ti so ga večinsko podprli. Med zanimivimi darili je dobil po eni strani dirigentsko paličico (taktirko), kar naj bi simbolično predstavljalo, da bo vodil Argentino, po drugi strani pa predsedniško bando (trak). Te zadnje si ni nadel, ker je rekel, da to mu lahko pokloni le argentinski narod na bodočih volitvah...

Guverner iz San Luisa Rodríguez Saa se je tudi opredelil proti Menemu, kar se tiče vodstva stranke. Nekateri predlagajo za voditelja peronistične stranke kordobskega guvernerja De la Sota, ki je postal znan po izredno popularni gesti, ko je znižal davke. Kandidatov za vodstvo stranke je mnogo, veliko preveč. Vsi Menemovi nasprotniki si pa želijo volitve v najbližji bodočnosti. Velik del peronističnih politikov se hoče Menema iznebiti in napraviti neke vrste utrditev pravega peronizma. Zadnji dve leti Menemove vlade sta spravili ob kredit peronistično vladajočo smer in marsikdo je volil druge stranke, da bo morda kaj drugače. Ob tem političnem boju za vodstvo

sporočil, da njegova raziskovalna skupina ne uživa posebnega zaupanja v delu vladne koalicije. Predlagal mu je še, da bi v prid medsebojnemu zaupanju v delo raziskovalne skupine vključili mlajšega strokovnjaka, člana njihove stranke. Center te ponudbe ni sprejel, češ da ni znanstvena. Kot je bilo vidno, so bile vse take in podobne njihove ankete vedno pristransko nagnjene na levo, kar pa je zanje bilo „znanstveno“.

stranke bomo doživeli sčasoma marsikaj zanimivega.

BREZPOSELNOST

Meseca junija je po uradnih statistikah brezposelnost dosegla več kot 15%; to predstavlja 2,1 milijona delavnega prebivalstva. K temu je pa treba prišteti več kot 4 milijone Argentinec, ki imajo takšno plačo, da se z njo ne more ne živeti ne umreti. Skoraj 40% delavcev pa dela na črno, kar pomeni, da nimajo zdravniškega zavarovanja in da se jim ne vlaga denar v fond za upokojitve. Velikokrat ekonomisti trdijo, da se je treba stalno izobraževati, specializirati se v novih strokah, biti iznajdljiv, usposobiti se za nove načine dela, za uporabo modernejših strojev ter seveda za obvladovanje kompjuterjev, itd. Statistike pa kažejo ravno na to, da je procentualno največja brezposelnost med tistimi, ki imajo univerzitetno izobrazbo.

Stanje je brez dvoma kaotično. Da bi vsaj malo omilila to situacijo, vlada uvaja socialne programe za delitev jedi in za zdravstveno oskrbo nosečnic, otrok in ostarelih. Do katere mere je treba zaupati nekaterim funkcionarjem, nam slikovito prikazuje dogodek tega tedna. Predsednik De la Rúa je obiskal škofa iz San Isidra Casaretta, ki je odgovoren za argentinski Caritas. Čeprav je De la Rúa dal kot argument za to srečanje, da predsednikova rezidenca v Olivosu spada pod to škofijo, vse kaže, da je šel prosit, naj Cerkev po Caritasu pomaga, da državna pomoč pride res med reveže. Premnogokrat se po uradnih poteh reči nekje izgubijo!

VOJAŠKA ZADEVA

Ne samo na tem zgoraj omenjenem področju, tudi na drugih javni predstavniki iščejo pomoč pri Cerkvi. Gre za prošnjo, ki so jo neuradno izrazili vojaški voditelji škofu Bergogliju, in sicer o možnosti, da bi Katoliška cerkev podprla dialog med vojaščino in sorodniki izginulih. Skratka, da bi se eni in drugi usedli za mizo in se skušali približati resnici glede usode takozvanih *desaparecidos*. Vodja pehote general Brinzoni je razložil zamisel, da bi stopili v dialog predstavniki oboroženih sil z organizacijami za človekove pravice in tako skupno sestavili mozaik o celotni resnici tako glede gverile kot glede vojaške reakcije v 70. letih. Škof Bergoglio je bil nujenja, da je nujno, da to temo analizira škofovsko konferenca. Škofijski glasniki so zaenkrat le zagotovili, da si Cerkev prizadeva za argentinsko narodno spravo in analizira, kateri bi bil najboljši način sodelovanja za doseg tega cilja.

Seveda, da bi bivši vodilni člani vojske povedali, kar vedo, bi potrebovali neko garancijo, da zaradi teh izjav ne bodo sojeni. V zadnjih mesecih so se morali javiti kot obtoženci razni bivši vojaški voditelji v različnih procesih. Na ta preiskovalna zasliševanja so odgovorili... z molkom. Saj navsezadnje nihče ni dolžan pričati proti samemu sebi in še manj, kadar je prepričan, da je pravilno deloval glede na okoliščine časa in kraja.

Takšne vrste rešitev ni nova. V Čilu so že avgusta 1999 pričeli tak dialog vojske, nekateri predstavniki organizacij za človekove pravice in advokati sorodnikov morebitnih žrtev. V Argentini vsaj zaenkrat bo to zelo težko, kajti organizacije, zapletene v to zadevo, levičarsko usmerjene, si želijo samo maščevanja in vsiliti svojo resnico v argentinski in mednarodni javnosti. To ni nič novega, saj so svoj čas hoteli to resnico uveljaviti z orožjem, z gverilo.

Ustavno sodišče zahtevalo ureditev volitev v tujini

Ustavno sodišče RS je objavilo odločbo o ugotovitvi neskladnosti zakona o evidenci volilne pravice oz. njegovega 17. člena z ustavo. Po mnenju ustavnih sodnikov je v neskladju z drugim odstavkom 14. člena ustave, ki govori o enakosti pred zakonom, to, da zakon ne ureja stalne evidence volilne pravice volilnih upravičencev s stalnim prebivališčem v tujini. Postopek za oceno ustavnosti je bil sicer začel na pobudo nekdanje SKD.

Državni zbor mora omenjeno neskladje z ustavo odpraviti v enem letu od objave odločbe ustavnega sodišča v Uradnem listu. V primeru, da do prvega razpisa državnoborskih volitev neskladje ne bo odpravljeno, pa morajo pristojni organi slovenske državljanke s stalnim prebivališčem v tujini obvestiti o volitvah in možnih načinih uresničevanja volilne pravice na podlagi obstoječih evidenc.

Ustavno sodišče je ocenilo, da zakonska zahteva, da volivci v tujini pred volitvami poskrbijo za to, da se vpišejo v posebni

volilni imenik, ne onemogoča niti ne otežuje uresničevanja volilne pravice. Dovolj je namreč, da volivec pošlje republiški volilni komisiji zahtevo za vpis v volilni imenik.

Sedanja ureditev krši načelo enakosti pred zakonom, saj pri uresničevanju volilne pravice postavlja volivce s stalnim prebivališčem v tujini v neenak položaj v primerjavi z volivci s stalnim prebivališčem v Sloveniji. Za takšno razlikovanje po prepričanju ustavnih sodnikov ni mogoče najti utemeljenega razloga. Dejstvo, kje nekdo živi, ni ovira za to, da bi se njegova volilna pravica evidentirala v stalni evidenci in da bi se ta evidenca na podlagi prijav lahko posodajala. Navedbe o ovirah pri tem, na katere se sklicujeta zakonodajalec in vlada, so neutemeljene, je še zapisano v obrazložitvi.

Ustavno sodišče izpodbija 17. člena ZEVP ni moglo razveljaviti, ker bi glede evidentiranja volilne pravice slovenskih državljanov v tujini nastala pravna praznina. Poslancem je zato naložilo odpravo protustavnosti.

Zgodilo se je v Sloveniji...

KUČAN V KOČEVSKEM ROGU

Predsednik Slovenije Milan Kučan je skupno s Spomenko Hribar ob desetletnici t.i. pravne slovesnosti položil venec na morišča v Kočevskem Rogu. Vse je bilo pripravljeno z velikim pompom in televizijskim poudarkom. Kučan je skušal zabrisati žalosten vtis, ker ni sodeloval na pretekli slovesnosti, zato je poskušal s svojo osebnostjo, ki pa ljudi ni zadovoljila.

DVOJEZIČNOST NA KOROŠKEM

Koroška deželna vlada je 11. julija v Celovcu sprejela pismo o nameri, v katerem predlaga ureditev dvojezičnih krajevnih napisov, dvojezičnega šolstva, otroških vrtcev in ustavne zaščite slovenske manjšine na Koroškem. Kot je povedal predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Bernard Sadounik, je koroška deželna vlada s tem končno priznala, da na nobenih področjih še nič ni urejeno, za manjšino pa po njegovih besedah to gotovo ni odgovor na odprta vprašanja. Kot je še poročala TV Slovenija, je koroška deželna vlada tudi sklenila, da kažipote proti Sloveniji opremi

še z nemškimi imeni slovenskih krajev. Dvojezični krajevni napisi so bili na avstrijskem Koroškem odstranjeni leta 1972.

TUDI ITALIJANOM PRAVICO

Sodišče v Piranu je italijanskemu državljanu priznalo lastništvo nad premoženjem, ki je bilo nacionalizirano leta 1973. Po besedah piranskega odvetnika sodba dokazuje, „da se tudi v Sloveniji stvari spreminjajo“, in da je spoštovanje evropskih zakonov edini način, da se država priključi EZ.

PRISTRANSKE ANKETE

Center za raziskovanje javnega mnenja Fakultete za družbene vede (FDV) je od urada vlade za informiranje prejel obvestilo, da odstopa od pogodbe z omenjenim centrom, ki je izvajal sistematično raziskavo odnosa slovenske javnosti do delovanja državnih ustanov. Od pogodbe odstopajo z utemeljitvijo, da „v skladu z novimi usmeritvami vlade ne potrebujejo raziskav, ki so predmet sklenjene pogodbe“.

Predstavnika Centra je sredi junija poklical visoki predstavnik SDS in mu

Slovenci v Argentini

OBČNI ZBOR SPD - BARILOČE (2)

Poročilo predsednika. arh. Andreja Duha (17. junija 2000)

Pridružili smo se spremstvu zastavonoše in narodnih noš vsakemu narodnemu prazniku, argentinskemu in praznikom ostalih skupnosti, ki so povezane v „Fiesta de las Colectividades Europeo-Argentinas“.

Lokalna delegacija narodnega urada za imigrante je tudi letos dne 4. septembra počastila priseljence, ki so pred petdesetimi leti prišli v Argentino. To se seveda v sedanjih časih dogaja z večino Slovencev, ki smo po II. svetovni vojni prišli v tukajšnje kraje. Tako je letos po posredovanju SPD in po posebnem prizadevanju Vojka Arka dobilo diplomu in javno priznanje 34 Slovencev iz Bariloče. Kot predsednik največje skupine priseljencev, ki so prišli v Argentino leta 1949, sem imel priliko na tej proslavi javno razložiti, kaj pomeni za nas Slovence ta poseben dogodek.

Za slovenski praznik 25. junija smo se zbrali kakor vsako leto na „Paseo de las colectividades“ ob prisotnosti glavnih krajevnih predstavnikov oblasti. Dviganju zastav in petju slovenske in argentinske himne je sledil slavnostni govor predsednika, nato pa pogostitev v Stanu številnih rojakov in gostov.

Družabno življenje SPD je povezano tudi z drugimi emigrantskimi skupnostmi.

V okviru Odbora za pripravo praznika evropejsko-argentinskih skupnosti smo se udeležili vseh „Priateljskih večerij“ poleg glavne prireditve meseca julija, pri kateri je društvo sodelovalo s štantom in folklorno skupino. S pomočjo arh. Martina Bajde smo prenovili štant, da ga je lažje postaviti in potem razstaviti.

Tudi letos je SPD sodelovalo z drugimi osrednjimi organizacijami pri takomenovanju „Campaña de forestación urbana“. Pri saditvi cestnih dreves pripada našemu društvu ulica 9 de Julio. Slovenci pomagamo pri urbanističnem olepšanju mesta, obenem pa tudi izražamo kulturne in duševne vrednote, ki imajo svoj opisan izvor v mislih našega velikega filozofa dr. Milana Komarja, ki je pred nekaj leti razmišljal v reviji Meddobje o drevesu kot o simbolu, ker raste iz korenin — kakor slovenska emigracija, ki raste v tujini in ne pozabi svojih korenin.

SPD je tudi povezano z ostalimi slovenskimi organizacijami v Argentini in stalno pospešujemo stike v zvezi z našim skupnim delovanjem. Zaradi daljave se je seve-

da težko udeležiti sestankov Medorganizacijskega sveta, ki se vršijo vsak drugi mesec v Buenos Airesu. Prisotni pa smo bili na sestanku v Mendozi v okviru petdesetletnice tamkajšnje slovenske skupnosti. Ob tej priliki sem predlagal, naj bi se po možnosti enkrat na leto naredil sestanek MOS v različnih krajih Argentine, kjer tudi obstajajo slovenske organizacije. Načelno je letošnji sestanek predviden v Bariločah.

Seveda... petdesetletnice dela slovenske imigracije v Argentini so se kar vrstile. Društvo je prejelo vabila, pošiljali smo čestitke in pozdrave: Oznailu, zboru Gallus in društvu Slovenska vas. Tudi SDO in SFZ. Poslali smo pozdrave za 44. Slovenski dan in 38. obletnico Slomškovega doma, na kateri je sodelovala tudi šola J. Aljaža s prispevkom za razstavo slik o zgodovini naših slovenskih šol.

Poslali smo tudi čestitke in pozdrave kardinalu Ambrožiču ob njegovem obisku v Buenos Airesu, ker mu obveznosti niso dopuščale obiska v Bariloče.

Že proti koncu predsedniškega poročila bi rad omenil tudi nekaj o naših domačih zadevah:

Obnovili smo deloma plinske peči za ogrevanje društvenih prostorov, ki služijo kot šolski prostori in po ustanovnem smislu kot planinski stan za naše rojake iz Argentine in za ljubitelje gora, ki prihajajo iz Slovenije v vedno večjem številu. Postavili smo tudi nova lesena vrata pri vходу. To nam nudi privatnost in zatišje na vrtu, ki se uporablja za družabna srečanja in kot igrišče sobotnih šol.

Decembra meseca se nam je posrečilo kupiti staro hišo za Stanom. To nam bo zaradi gospodarskih in pravnih razlogov omogočilo nadaljevanje povečave društvenih prostorov.

Lep zaključek poslovne dobe in še posebno pomemben dogodek je vsakoletni izlet na goro Capilla, letos 3. in 4. marca. Udeležilo se ga je 23 planincev, na vrh se jih je povzpelo 22. V nedeljo pred vzponom je Igor Grohar pred kočo daroval sv. mašo. Ta izlet je obenem tudi začetek nove poslovne dobe in obnovljenega delovanja našega društva pod križem, ki smo ga postavili Slovenci v čast in spomin idealom, ki so takrat vodili mlade gornike, da so ustanovili SPD.

Konec

OČETOVSKI DAN NA PRISTAVI

V nedeljo, 18. junija se je na Pristavi zbrala velika družina Prešernove šole. Med mašo, ki jo je daroval župnik dr. Lojze Kukovica, je lepo pel otroški zbor Zarja mladosti pod vodstvom prof. Marjane Jelenc.

Po maši je pozdravila vse očke najprej učiteljica Helena Zarnik v imenu Prešernove šole, nato prof. Kristijan Vivod v imenu mladine. Ob orgelski spremljavi Tomaža Kende je Cecilija Kocmur v imenu mladcev

in mladenk prebrala nekaj lepih misli, za zaključek pa so otroci pod vodstvom Mojce Jelenc zapeli očkom v pozdrav.

V spodnjem salonu so dekleta in fantje pripravili zajtrk, zatem pa so starši prisostvovali zanimivemu predavanju prof. Miriam Jereb Batagelj. Pestro je nanizala vrsto nasvetov, kako naj bi starši vzbudili otrokom veselje do branja. Po predavanju se je razvil živahen razgovor, na koncu pa je Miriam predvajala kaseto „Samo na en

način se človek naredi — z ljubeznijo!“

Da bi tudi mamice lahko praznovale skupaj z očki, je pristavski odbor organiziral kosilo, katerega se je udeležilo veliko številno družin.

Bog daj, da bi na naši zeleni Pristavi imeli še mnogo tako poučnih in prijetnih srečanj!

MG

Oglejske korenine

V Ogleju se je 12. julija zaključila slovenska maša v čast oglejskim mučencem Sv. Mohorja in Fortunata. Bogoslužje je ob somaševanju 15 škofov, pretežno iz Italije, Avstrije in Slovenije, in več kot 100 duhovnikov vodil avstrijski kardinal z Dunaja Christoph Schoenborn. Koprsko škofijo in slovensko cerkev sta pri maši zastopala koprski škof, monsignor Metod Pirih, in novi pomožni koprski škof Jurij Bizjak.

Iz Ogleja - Aquileje - je prvič prišla krščanska vera med Slovence v 6. stoletju. Do 18. stoletja so pod oglejski patriarhat spadale slovenske dežele južno od Drave.

Kardinal Schoenborn se je med mašo, ki je potekala v nemškem, italijanskem, sloven-

skem in latinskem jeziku, zavzel za tako Cerkev, ki bo svojo notranjo moč gradila na veri in tako imenovanem oglejskem duhu, ki je označeval mater cerkev, starodavno Cerkev iz Ogleja, ki je gojila sožitje in spoštovanje med narodi in vero v Boga, ki je slonela tudi na mučeništvu. V zvezi z vlogo mučeništva v Cerkvi je kardinal Schoenborn dejal, da je bilo 20. stoletje najbolj označeno z mučeništvom. Pred mašo je imel kardinal predavanje na temo Cerkev, Evropa in svet, v katerem je podrobno analiziral današnje stanje v Evropi in dejal, da EZ takšna, kot je, ne bo mogla preživeti, saj bi se moral evropski duh zgledovati po oglejskem.

besedilu zakona. Njegova stranka je nato spomladi 1999 blokirala razpravo o zakonu v komisiji za ustavna vprašanja, dokler predsednik poslanske zbornice Luciano Violante ni uvrstil zakona na dnevni red plenarnega zasedanja 8. julija 1999.

Decembra 1999 je parlament sprejel okvirni zakon za vseh 12 jezikovnih in narodnih manjšin v Italiji. Zato je poslanec Menia sprožil postopek za preverbo ustavnosti posebnega zakona za Slovence, češ da jim že okvirni zakon zagotavlja dovolj pravic. Francosko in nemško govoreči manjšini, ki sta poleg slovenske edini, ki imata neposreden stik z matičnima državama, imata že nekaj let vsaka svoj zaščitni zakon.

Zakon je rezultat številnih popravkov, dopolnil, amandmajev in kompromisnih rešitev, ki Slovincem v Furlaniji Julijski krajini jamčijo najmanj takšno ali višjo raven pravic, kot so jo imeli doslej, le da so te zdaj tudi pravno utemeljene. Ena najpomembnejših značilnosti zakona je, da širi zaščito tudi na Slovence v videmski pokrajini, ne le v tržaški in goriški. Ustanavlja dvajsetčlanski paritetni odbor (polovica članov bo pripadnikov manjšine), ki bo skrbel za manjšinska vprašanja. Določa pravico do uporabe slovenskih osebnih imen s slovenskimi črkami. Pripadniki manjšine lahko uporabljajo svoj materni jezik v stikih s krajevnimi in sodnimi oblastmi v krajih, kjer velja zakon. Z odlokom predsednika deželne vlade se na predlog paritetnega odbora določijo kraji in

deli občin, kjer se lahko namestijo dvojezični krajevni napisi, prometni znaki in vsi javni napisi. Manjšina ima pravico do javnih šol vseh stopenj in usmeritev s slovenščino kot učnim jezikom. Zakon v naslednjih treh letih predvideva državno pomoč v višini 30 milijard lir slovenskim kulturnim, umetniškim, športnim in drugim organizacijam. Volilna zakonodaja pa bo morala spodbujati izvolitev predstavnikov manjšine v državni parlament.

Predsednik slovenske vlade Andrej Bajuk se je italijanskemu kolegu Giulianu Amatu pisno zahvalil za osebni prispevek in prizadevanje italijanske vlade ob sprejemu zakona o zaščiti slovenske manjšine v italijanski poslanski zbornici. Premier Bajuk je izrazil prepričanje, da je to še en korak naprej k utrditvi zelo dobrih in partnerskih odnosov med Slovenijo in Italijo, obenem pa izrazil pričakovanje, da se bo postopek za dokončni sprejem zakona kmalu začel tudi v senatu.

Slovenski zunanji minister Lojze Peterle je izrazil globoko zadovoljstvo ob zaključku postopka sprejemanja zaščitnega zakona v poslanski zbornici italijanskega parlamenta. Uspešen zaključek postopka kaže na pripravljenost italijanske republike, da slovenski manjšini v Italiji zagotovi zaščitni zakon, na katerega Slovenci v Italiji čakajo že desetletja. Ta zakon razumemo predvsem kot dobro osnovo za tako raven zaščite slovenske manjšine v Italiji, ki bo primerljiva s položajem italijanske narodnostne skupnosti v Sloveniji, je poudaril minister Peterle.

Poslanci v Italiji sprejeli zaščitni zakon za slovensko manjšino

Italijanska poslanska zbornica je 12. julija izglasovala globalni zaščitni zakon za slovensko manjšino. Preden bo stopil v veljavo, ga bo moral potrditi še senat, kjer ima vladna koalicija močnejšo večino, zato bo postopek sprejemanja zakona predvidoma hitrejši. Pričakujejo, da bo zakon uvrščen na dnevni red senata letos (v evropski) jeseni.

Razprava se je začela z obravnavo 11. člena zakona, ki so ga na zasedanju prejšnji teden preložili. Člen so v celoti sprejeli. Nato so glasovali še o nekaterih pripombah k posameznim členom.

Severna liga, ki je med razpravo ves čas nasprotovala zakonu, se je glasovanja vzdržala. Predsednik Nacionalnega zavezništva (neofašisti) Gianfranco Fini je dejal, da je slovenska manjšina že zaščiten z najmanj

200 zakonskimi določili in da se njene organizacije že financirajo z državnim denarjem. Zato je zakon nekoristen in nepotreben. Treba je pozabiti na zgodovinski revanšizem, ki ga podpira levica, je dejal.

Predlog zaščitnega zakona, ki je bil sprejet, je leta 1998 pripravil koordinator Domenico Maselli (Levi demokrati) iz več osnutkov. Prvega so sestavili predstavniki organizacij slovenske manjšine v Italiji, formalno pa so ga vložile stranke Valdostanska zveza, Italijanski komunisti in Levi demokrati. Svoj osnutek sta pripravili tudi gibanji Naprej, Italija in Severna liga.

Parlamentarni postopek sprejemanja zakona se je ustavil leta 1998, ko je opozicijski poročevalec, tržaški poslanec Roberto Menia vložil več kot tisoč pripomb k

75 let Vinka Levstika

Hitro teče čas! Tako je te dni doživel svojih 75 let Vinko Levstik, rojen 13. julija 1925 pri Velikih Laščah. Jubilant je široko poznan med nami, med demokratično emigracijo po svetu, in tudi doma. Verjetno je on človek, v katerega se je najbolj zaganjala komunistična oblast, mu nagajala in ga tožila. Seveda ga ni mogla obsoditi, saj so besedičili v prazno.

Bivši domobranec, ki je izvršil marsikatero junaško in tvegano vojaško operacijo, jim je bil vedno trn v peti. In to ne samo med revolucijo, ampak še tudi potem. Ustavil se je Sloveniji pred vrati in v Gorici pričel svoje delovanje kot hotelier.

Poleg tega svojega profesionalnega dela pa je tudi politično deloval. Koliko naših publikacij, tudi našega lista Svobodne Slovenije je še pod komunističnim režimom spravil ilegalno v Slovenijo? Po tajnih kanalih so jih dobivali razni prijatelji, da so videli, kaj se dogaja zunaj in kaj mi delamo s skromnimi sredstvi za osvoboditev Slovenije.

Pa ne samo v Slovenijo, tudi iz nje nam je pošiljal novice. To si je prizadeval še prej, pa tudi danes v Svobodni Sloveniji nam velikokrat posreduje izrezke iz raznih časopisov, pa tudi članke, ki jih v Sloveniji levičarski mediji odklanjajo. Ker živi ob meji, je v stiku s slovensko televizijo in dnevniki. Še isti dan pošlje po faksu novice, tako da je poleg Slovenske tiskovne agencije naš najbolj prizadeveni informator.

Informacije in članke pošilja tudi v

druge revije, pa tudi vse finančno podpira z oglasi in darovi.

V zadnjem času je opustil svoj hotel v Rimu in je povečal svoj Palace hotel v Gorici, ga preimenoval v Diplomat Hotel in mu ravno te dni pridružil še Euro Ristorante. Čeprav si je pred tedni zlomil nogo v prometni nesreči, še vedno neutrudno vodi svoje podjetje.

Vitez turizma - naslov, ki ga je dobil zaradi svojega prizadevanja za turistične dosežke, kot tudi naslov Vitez italijanske republike - vedno rad sprejme rojake v svoj hotel.

Mi pa se mu zahvaljujemo za njegovo veliko naklonjenost našemu listu predvsem z informacijami, ki jih tako pogrešamo. Podrobno smo o njegovem življenju, predvsem domobranskem, pisali ob njegovi 70-letnici. Danes pa se ga spominjamo kot našega dolgoletnega in zvestega sodelavca in prijatelja.

Naj mu Bog da zdravja, da še dolgo vrsto let deluje za ljubljeno domovino, Slovenijo.

TD

Niko Tomc v ZDA 90-letnik

V ZDA je pred kratkim praznoval svojo 90-letnico Niko Tomc, ki je dalj časa živel med nami v Argentini.

Rodil se je 16. julija 1910 v Podzemlju v Beli krajini. Njegov brat je bil glasbenik prof. Matija Tomc. V begunstvo je šel leta 1945 in prišel z družino leta 1948 v Argentino, kjer je živel v San Justu od 1950 do 1966. Nato se je družina preselila v Ciudad General Belgrano. Tomc se je upokojil leta 1975. Delal je v „Fábrica de Hilos Ciudadela“ od prihoda v Argentino.

Sinova Niko in Toni sta se preselila v Venezuelo že 1957 in 1958. Pozneje je z ženo obiskal hčerko Veroniko v Floridi, ZDA, in sta ostala tam. Oba sta se zelo hitro in dobro privadila ameriškem življenju. Od leta 1976 je Tomc živel v Floridi, kjer mu je umrla žena leta 1995. Kakor „dobri begunci“ so preživeli vse mogoče, a nazadnje se je vse lepo izteklo, tako da je vsa družina zdrava, povrh tega pa še blizu drug drugega.

Pri svojih 90 letih je Niko Tomc neverjetno zdrav in priseben, kakor če bi bil 50 let star. Zase sam skrbi, si kuha, pere in vozi avto. Res je zgled za vso družino in za vse tiste, ki ga poznajo.

Njegov „hobby“ je skrb za slovenske misijone na Magadaskarju. Stalno jim pomaga in tudi naredi vse mogoče, da se tudi drugi okoli njega priključijo njegovi pomoči.

V nedeljo, 16. julija so začeli slavnostno praznovanje tega visokega jubileja z mašo in s krasnim petjem, pri katerem sta pomagala dva operna solista, družinska prijatelja, ter vsi sorodniki, ki imajo srce in dušo za glasbo.

Potem pa so imeli prijetno kosilo na plaži, ki je čez cesto pred njegovo hišo. Bilo jih je okoli 40, 12 otrok, med njimi njegova dva sinova Niko in Tone, njuni ženi Marija in Martina, ter vnuki Karolina Tomc Tabrizi in njen mož Perry, slavljenceva hči Veronika in mož William Devine (ki sta slavje organizirala) in njun sin Niko z ženo Sandro ter njuna hčerka Jessica Tomc. Bili so še Kristina Tomc in Valerija Rosa (pravnujki), in Anton Tomc. Drugi gostje so bili prijatelji iz Venezuele, Clevelanda in Floride.

Vsi so želeli jubilantu še veliko let in zdravja v družinskem krogu.

Temu se pridružujemo tudi mi v Argentini, kjer je družina preživela toliko let!

90-letnik Niko Tomc (na desni). Od leve hči Veronika; Karolina in Martina, hči in žena sina Tonija.

Komunisti hočejo odpoklic dr. Rodeta

V pogovoru za Mladino je dejal dr. Veljko Rus, znan režimski sociolog, ki je pogosto napadal Cerkev in vero, da bi oblikovali pobudo za diplomatsko noto, ki bi jo naslovili na Vatikan oziroma na vatikanskega nuncija v Ljubljani, v notih pa bi predlagali, naj Vatikan zaradi posledic, ki jih lahko povzročijo vztrajno politiziranje Katoliške cerkve, odpokliče dr. Rodeta.

Razlog za sprožitev pobude je bila med drugim tudi svečanost na Rogu, ki je povzročila veliko negodovanja in napadov. Državnim svetnikom (DS) je Rus predstavil svojo oceno, da nadškof Franc Rode očitno ne bo odnehal s politizacijo, ni pa mogoče čakati na čas, ko bodo razmerja med Cerkvijo in državo do konca porušena. Suverenost države je treba zaščititi že sedaj in ne dopustiti, da bi zaradi konkvistadorskih metod dr. Rodeta, (tako dr. Rus), prišlo

do tega, da bi imeli invalidno državo. Ta država je mlada, v tem trenutku še vedno zelo ranljiva, predvsem ob agresivni dejavnosti dr. Rodeta in nekaterih ljudi iz njegovega kroga v ljubljanski nadškofiji.

Komisija za družbene dejavnosti DS je nato izglasovala predlog, ki ne bi bil naslovljen na vatikanskega nuncija, pač pa na notranje ministrstvo, ki naj bi odgovorilo na vprašanje, kaj meni o svečanosti, ki je potekala na Rogu in ali namerava ukrepati. Zadeva je bila v DS uvrščena na dnevni red, vendar pa do vsebinske razprave ni prišlo, ker je večina demokratsko usmerjenih svetnikov zapustila dvorano in so bili zato nesklepčni.

Razmišlja pa Rus tudi o predlogu zakona, s katerim bi prepovedali oživljanje fašističnih, nacističnih in komunističnih simbolov (pesem Oče, mati, bratje .. je namreč zanj nacistična!!!)

SILVIN EILETZ

(2)

Zgodovine neke kolaboracije - boljševiki in Nemci: 1914-1918

Lenin domnevno ni imel neposrednega stika s Parvusom in se ga je celo strogo ogibal, vendar obstajajo dokazi, da je imel veliko stikov s Haneckim, poljskim socialistom v Stockholmu, ki je bil Parvusov nameščenec, in da mu je ta pošiljal velike vsote denarja. Tudi boljševik Karel Radek, Leninov bližnji zaupnik, je imel neposredne stike s Parvusom-Helphandom, in tako je Lenin verjetno vedel za Helphandove dejavnosti.

Po izbruhu februarske revolucije leta 1917 je bila vlada nemškega Rajha trdno odločena, da - delujoč po Parvusovem načrtu - Lenina in njegovo skupino s posebnim vlakom prepelje iz Švice čez Nemčijo v Rusijo. Boljševikom je bila celo podeljena ekstrateritorialnost. To je bila pglavilna strateška poteza - ki so ji sledile še druge - za boljševiški prevzem oblasti.

Najvažnejši nemški politični strateg za Rusijo Brockdorff-Rantzau, poslanik v Koppenhagenu, povsem odkrito razvija 2. aprila 1917 najpomembnejšo misel svoje „destruktivne“ koncepcije za Rusijo: Nemčija si mora prizadevati, da ustvari v Rusiji „čim večji kaos, da poglobi nasprotja med zmernimi in skrajnimi strankami, tako da bodo slednje prevladale; prevrat bo potem neizogiben in bo dobil oblike, ki morajo razmazati rusko državo.

S tem je praktično orisana temeljna zamisel nemške politike do Rusije spomladi 1917 in še čez, tja do mirovnih pogajanj v Brest-Litovsku. V brzjavki zunanemu ministrstvu z dne 16. aprila 1917 se tej strategiji pridružuje tudi poslanik Romberg. Po njegovi presoji gre zdaj za to, da Nemčija z vsemi sredstvi podpihuje rusko revolucijo.

Leninov namen se je sicer ujel s koristni nemške vlade, vendar se je Lenin odločno upiral temu, da bi se sam pogajal z nemškimi oblastmi o prevozu, da ga ne bi mogli pozneje kompromitirati kot „agenta Nemcev“. V Fritz Plattnu, tajniku socialdemokratske stranke in radikalnemu socialistu je našel zaupnika, ki je bil pripravljen pogajati se z nemškimi oblastmi in prevzeti vlogo vodje transporta. Ko je Platten 4. aprila 1917 obiskal nemškega poslanika v Bernu von Romberga, so bila na nemški strani opravljene skoraj vse potrebne priprave za Leninovo potovanje.

7. aprila podpišejo vodilni socialisti „internacionalistične“ smeri iz Nemčije, Francije, Poljske, Švice, Švedske in Norveške izjavo za politično zavarovanje boljševiškega voditelja: popotniki se vračajo v Rusijo, „da bi delovali za revolucijo“; s to akcijo bodo proletariatu vseh dežel „in posebej v Nemčiji in Avstriji pomagali začeti revolucionarni boj proti svoji lastni vladi“. V takih okoliščinah imajo ruski tovariši „ne samo pravico, temveč tudi dolžnost, da izrabijo ponujeno jim možnost vrnitve v Rusijo“.

Popotniki so 9. aprila s podpisom morali potrditi, da poznajo poročilo, po katerem ruska časna vlada grozi, da bo tiste, ki potujejo skozi Nemčijo, obravnavala kot veleizdajalce.

Zdi se, da je Lenin dobro vedel, kaj dela, ko je sprejel nemško ponudbo poto-

vanja: verjetno je tudi spregledal zakulisje nemške ustrežljivosti. Za Lenina je odločilno, da pride v pravem trenutku v Rusijo. Da je to možnost ponujal nasprotnik Rusije in razredni sovražnik, mu je bilo vseeno.

Leta 1924 izdani spis švicarskega socialista Fritza Plattena, „Leninovo potovanje skozi Nemčijo v plombiranem vagonu“, je publikacija, ki je doslej največ povedala o tej temi. Podprta je z dokumenti in je tako rekoč Leninovo stališče do teh problemov.

Lenina so sicer obkrožali nemški agenti, vendar sam ni bil nemški agent, ki bi delal po navodilih, kakor je pozneje zatrjevala časna vlada.

Iz arhivov nemškega zunanega ministrstva se da nedvomno dokazati, da so Nemci po marcu 1917 finančno podpirali boljševike. In približno se da ugotoviti tudi višino zadevnih vsot. Neznano ostaja le, kako so boljševiki porabljali ta denar.

Najvišji nemški vladni uradi, posebno minister za zunanje zadeve Richard von Kühlmann, poroča v tajnih spisih (2.9.1917 in 3.12.1917), da so nemške vojaške operacije na Vzhodu dosegle velike uspehe; spremljale so jih „intenzivne dejavnosti za slabitev nasprotnika znotraj Rusije. Boljševiki, dokler niso dobili od Nemcev stalne finančne podpore, niso bili zmožni, da bi se lotevali velikih propagandnih naporov.“

Nadaljevanje prihodnjic

Novice iz Slovenije

INFLACIJA: 0,6%

Cene življenjskih potrebščin so se junija v primerjavi z majem zvišale za 0,6 odstotka. Skupna rast cen življenjskih potrebščin v prvi polovici letošnjega leta je tako že 4,3-odstotna, medtem ko je v enakem obdobju lani znašala 2,7 odstotka. Inflacija na letni ravni (junij 2000 v primerjavi z junijem 1999) je dosegla 9,7 odstotka, so sporočili z državnega statističnega urada. Predvsem zaradi majskih podražitev pogonskih goriv, ki so bila v povprečju dražja za 11,4 odstotka, so se junija najbolj povišale cene v skupini prevoz, in sicer za 3,7 odstotka.

IZGINILO JE PISMO

Iz Narodne galerije (kjer je razstavljena tudi zbirka Božič-Langus iz Argentine) je skrivnostno izginila slika vodilnega ustvarjalca slovenskega realizma Jožefa Petkovška (1861-1898). Gre za sliko z naslovom Pismo iz stalne galerijske zbirke. Policijska uprava Ljubljana, ki primer raziskuje, je potrdila, da je neznani storilec 29. junija med 12. in 13.30 odtujil (po domače povedano: ukradel) omenjeno Petkovškovo sliko velikosti 41,5 x 33,5 cm, na kateri je motiv ženske z rjavim širokim krilom, belo bluzo in rdečo ruto na glavi, ki prebira v roki držeče pismo. Isti vir je posredoval podatek, da je slika ocenjena na približno pet milijonov tolarjev.

FRANČIŠKANI DOBILI GOSTILNO

Po pogodbi z goriško nadškofijo leta 1900 morajo frančiškani na Sveti gori skrbeti za vse stavbe in zemljišča, ki spadajo k romarskemu svetišču in jih ne smejo nikomur drugemu prodati ali prepustiti. Vendar svetogorski skrbniki dolga leta niso mogli imeti vsega v oskrbi, ker jim je komunistična oblast odvzela gostilno. Po štirih letih denacionalizacijskega postopka pa so spet pridobili oblast nad gostilno, ki je bila sezidana za romarje. Če bi kdaj frančiškani ne mogli več biti v službi na Sveti gori, pripade vsa Sveta gora koprski škofiji.

FRANCOSKA VELEBLAGOVNICA

Po Franciji, Španiji, Portugalski in Poljski je Slovenija peta država, v kateri je francoska družba Leclerc odprla podružnico.

Slovenija in šport

PLAVANJE: NEZADOSTNI REZULTATI

Nataša Kejžar je v finalu na evropskem plavalnem prvenstvu v Helsinkih z izidom 33,04 na 50 m prsno osvojila 8. mesto. Plavalka Radovljice Park hotel Bleda Nataša Kejžar je zablestela na pripravljalnih tekmah, ko je kar dvakrat izboljšala državni rekord, dosežen pred nekaj tedni v Zagrebu. V predtekmovanju je plavala 32,77, v polfinalu pa 32,68 sekunde. - V središču pozornosti je bil tudi Mariborčan v „kopalkah“ ljubljanske Ilirije Blaž Medvešek, ki se je potegoval za olimpijsko normo 2:01,95. Njegov star državni in osebni rekord 2:03,10, dosežen 28. aprila na Dunaju, tega sicer ni napovedoval, a so bili vsi v slovenskem taboru prepričani, da to znore. V prvih progah je z novim državnim rekordom 2:02,58 potrdil dobro formo, v polfinalu pa je bil še 54 stotink sekunde hitrejši. Izid 2:02,04 pa se je izkazal za najbolj nevhvaležnega: osvojil je deveto mesto, ostal brez finala in za devet stotink zamudil vozovnico za Sydney.

DOBRI REZULTATI V ATLETIKI

Slovenija je v prvi ligi evropskega pokala državnih reprezentanc v Bydgoszczu na

co. Gre za 8.300 kv. m. prodajalne površine in 1.300 parkirnih prostorov, v katerih je trinajst prodajal s 300 prodajalci. Pravijo, da so njihove prodajne cene najnižje v Sloveniji, a so se takoj oglasili predstavniki družbe Mercator z izjavo, da so cene živil najnižje pri njih. V načrtih imajo odprtje podružnic še v sedmih slovenskih mestih.

TUDI SLOVENCJI „MAČISTI“?

Pogostost pojavljanja žensk v slovenskih medijih (27,3 odstotka) je veliko manjša od pojavljanja moških (72,7 odstotka), kar pogojuje zlasti izbor tem in dogodkov, v katerih so bolj prisotni moški. Tako kažejo izsledki mednarodne raziskave Global Media Monitoring Project 2000, v kateri je poleg 70 držav sodelovala tudi Slovenija.

POSLEDICE VROČINE IN SUŠE

Razmere v domačem kmetijstvu, ki ga je prizadela suša, tudi po padavinah v zadnjih dneh ostajajo katastrofalne. Pričakovati je izdaten padec pridelka pšenice, koruze, ovsa in rži, poleg tega pa so visoke temperature prizadele tudi povrtine in hmelj. Po izračunih Kmetijsko svetovalne službe je suša do konca junija na pomembnejših kmetijskih kulturah povzročila škodo v višini 5,7 milijarde tolarjev. Sezonske napovedi temperatur kažejo, da se lahko letošnja suša nadaljuje tudi v prihodnjih mesecih, zato je Hidrometeorološki zavod pri ministrstvu za okolje in prostor (HMZ) pripravil analizo posledic letošnjih vremenskih razmer v kmetijstvu, na vodotokih in podtalnici ter na onesnaženosti vode in zraka. Analiza letošnjega sušnega obdobja je dostopna na internetu na naslovu www.rzs-hmz.si. Analizo bodo vsak torek dopolnjevali z novo tedensko napovedjo vremena.

EVROVIZIJA-EVRORADIO

Evropska radiotelevizijska zveza (EBU), znana tudi kot Evrovizija in Evroradio, je praznovala 50-letnico. V švicarskem Luzernu so tudi izvolili novo vodstvo. Za predsednika so izvolili generalnega direktorja finske RTV YLE Arneja Wessberga. Za podpredsednika EBU pa je bil ponovno izvoljen pomočnik generalnega direktorja RTV Slovenija Boris Bergant.

Poljskem zasedla četrto mesto v ženski konkurenci (94 točk) in peto v moški (78,5). Slovenske atletinje in atleti so dosegli tri zmage, od tega dve Alenka Bikar (100 in 200 m), ter šest državnih rekordov, od tega dva Helena Javornik, presenetila pa je oslabiljena moška vrsta, ki so ji prerokovali izpad. V moški konkurenci se je v superligo uvrstila Poljska (134), v ženski pa Belorusija (118).

SVETOVNI MLADINSKI PRVAK

Slovenski kajakaš na divjih vodah Jernej Korenjak je na svetovnem mladinskem prvenstvu v italijanskem Vipitenu osvojil naslov svetovnega prvaka. Korenjak si je pred drugouvrščenim nemškim tekmovalcem Hoffyjem priveslal dvanajst sekund naskoka, uspeh Korenjaka pa so dopolnili še drugi slovenski tekmovalci. V kajaku sta Nejc Žnidarčič in Jure Meglič osvojila 18. oziroma 29. mesto, pri kanuistih pa Jošt Zakrajšek 6., Tomaž Starc 9., Anže Ruden 13. in Mitja Šiška 15. mesto.

JADRALCI GREDO V SYDNEY

Jani Klemenčič, Milan Janša, Rok Kolar in Matej Prelog v četvercu brez krmarja so si na olimpijskih kvalifikacijah

Pisali smo pred 50 leti...

Občni zbor pisateljske družine

Preteklo soboto je delal obračun o svojem poldrugoletnem delu odbor Pisateljske družine France Balantič. Je to edina organizacija naših leposlovnih ustvarjalcev po svetu.

Poleg dveh samostojnih večerov umetne besede je bila tudi vrsta majhnih, intimnih prireditev, bedenje ob Balantičevem kresu ob vsakoletni obletnici njegove smrti, proslava 60-letnice Doma in sveta, itd. Gotovo ni bilo prireditve naše skupnosti, da bi ji ne dali jedra člani naše družine.

Med člani je tudi Jeremija Kalin, (Tine Debeljak), pesnik dragocenega spomina našim mrtvim Črne maše, dalje zasnovatelj odrskega prikaza naše borbe Napad, (Jože Vombergar); večje in manjše doneske članov smo brali v naših listih in revijah.

Svojski poudarek občenemu zboru je

dalo pozdravno pismo člana Tineta Debeljaka. Občni zbor mu je poslal odgovor, zahvaljujoč se mu za skrb za družino, izražajoč upanje v skorajšnji njegov povratek iz pampe med svoje prijatelje.

Dosedanji odbor je za svoje delo prejel zahvalo in bil zato z le malimi spremembami znova izvoljen: Dr. Miro Kovačič (Jože Krivec), predsednik. Adolf Škerjanec, tajnik; Albin Magister, odbornik; Zorko Simčič, nadzorstvo; dr. Tine Debeljak in dr. Stanko Kociper, razsodišče.

Družina nameni pripraviti v bodočnosti večer lepe besede, združen s spominom na obletnice nekaterih pisateljev iz naše preteklosti, kakor tudi svoj tradicionalni Balantičev večer.

Svobodna Slovenija, št. 29;
20. julija 1950

Slovenija moja dežela

Wulfenit / Mežica

Mineral wulfenit je svinčev molibdat (Pb (MoO₄)). Po simetrijskih elementih in kristalnih oblikah, ki odražajo kristalno strukturo, pripada tetragonalni piramidni vrsti simetrije. Prvi ga je kot „rumeno svinčeno rudo“ leta 1785 omenil ljubljanski jezuitski profesor Franz Xaver von Wulfen. Po njem ga je mineralog Heider leta 1845 poimenoval wulfenit. V Mežiški dolini se wulfenit pojavlja v razpokanih apnencih in dolomitih srednjetranske starosti skupaj z galenitom, sfaleritom in kalcitom v najvišjih, oksidiranih delih svinčevocinkovih rudišč. Najpogostejše so bili najdeni kvadratni ploščasti kristali, veliki do 7 cm. Redkejši so koničasti kristali, veliki do 3 cm, z razvitimi ploskvami piramid in dipiramid. Različni odtenki oranžne, rumene, rdečkastooranžne, rjavkastorumene in rjave barve odražajo različno količino slednih prvin iz oksidi-

rane rude. V tristoletni zgodovini izkoriščanja rudnikov na območju Mežice je bilo odkopanih več kot 19 milijonov ton svinčevocinkove rude. Wulfenit je bil kot molibdenova ruda zanimiv med drugo svetovno vojno, ko so pridobili približno dva tisoč ton koncentrata z 20 odstotki molibdena. Kristali mežiškega wulfenita, del ogrožene nežive narave v Sloveniji, so v mineraloških zbirkah pose-

bej cenjeni zaradi redkosti, živih barv in zanimivih kombinacij kristalnih ploskev.

Osebnosti

Krsta: V nedeljo, 9. julija, sta bila krščena v cerkvi San José v mestu Buenos Aires **Tomaž Avgust** in **Manuel Ignacij Román**, sinova lic. Gabrijela in Milene roj. Tekavec. Botrovali so Valeria Román in Aleks Tekavec ter Marija Ivana Tekavec in Jorge Román.

Srečni družini želimo vse najboljše!

Poroka: V soboto 15. julija sta se poročila **Marjeta Ana Štefe** in **Janez Pavel Krajnik**. Za priči sta bila njen oče Jernej Štefe in njegova sestra Marija Štrubelj. Poročil je Janez Petek CM ob spremljavi Tonija Bidovca v cerkvi Marije Pomagaj.

Čestitamo!

Smrt: Umrl je v Ramos Mejiji **Ivan Fajfar** (65). **Naj počiva v miru!**

Nova diplomanta: Na moronski univerzi je dokončal študije in postal „Analista de sistemas“ **Aleksander Savelli**. Na Tehnološkem inštitutu Buenos Aires (ITBA) je dokončal študije **Boris Aleksander Žužek** in postal industrijski inženir.

Čestitamo!

V DOBRODELNI SKLAD ZVEZE MATER IN ŽENA SO DAROVALI:
N.N. 60 \$, N.N. Capital, 50 pesov, Ciril Pergar v spomin bratrancev Ivana in Franceta 100 pesov; Pavlina Dobovšek namesto cvetja pokojnemu. inž. Tadeju Prelesniku iz Kočevja 100 pesov.

Bog plačaj!

Mali oglasi

TURIZEM

Tel. 4441-1264 / 1265

Letalske karte, rezerva
hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82 H. Yrigoyen 2742 - San Justo

ARHITEKTI

Arq. Carlos E. Kostka. Vivienda y comercio. Asesoramiento técnico en Capital y Provincia. Sarandí 148 Capital; Tel.Fax 4 224-3968.

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan - od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 4613-1300
Dr. Héctor Fabián Lo Faro (Miklič). Odvetnik. Vsak dan od 15 do 20 ure. Hipólito Yrigoyen 2482, 1° of. 1, San Justo. Tel. 4441-4924.

FOTOGRAF

Marko Vombergar - FOTO PREMIUM - Arieta 490 B1753AOJ Villa Luzuriaga - Tel.: 4650-9040 - Dom: 4659-2060 - http://www.foto.com.ar

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Azcuénaga 77 - B1704FOA Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653
Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - B1704EUA Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - B1704EUA Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uradije ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Miha Gaser).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uradije ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 4651-1760. Uradije ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 4755-1266 - Uradije ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (ga. Milena Skale).

SLOGA - PODRUŽNICA CARAPACHAY Slovenski dom - Dra. Grierson 3837 - Uradije vsako nedeljo od 11. do 13. ure (ga. Andrejka Papež Córdoba).

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

18. julija 2000

1 dolar	220,57 SIT tolarjev
1 marka	105,35 SIT tolarjev
100 lir	10,64 SIT tolarjev

„S slovensko krujo po južnih tleh“

48. obletnica Hladnikovega doma Društvo Slovenska vas

6. avgusta 2000

9.00	sv. maša dviganje zastav
12.30	kosilo
16.00	kulturni program govornik arh. Jure Vombergar
18.00	prosta zabava Sodeluje orkester: Štirje fantje špilajo

ZADETEK V POLNO...

... je dobra in varna naložba

Določite svoje cilje,
izberite dobra sredstva,
uresničite svoje sanje!

Dobri svetovalci in prava sredstva vas bodo pripeljala do uspeha.
Sloga vam je vedno v pomoč. Glavna pisarna: Bm. Mitre 97 - Ramos Mejía

SLOGA DA VEČ! V SLOGI JE MOČ!

Slovenska kulturna akcija

vabi na predavanje, ki ga bo imel

dr. Andrej Poznič

z naslovom

Prihodnost naroda v Evropski zvezi

v soboto, 22. julija 2000, ob 20. uri v mali dvorani Slovenske hiše

Slovenska kulturna akcija

vabi na vokalni koncert treh solistov

Bernarda Fink - Marko Fink - Veronika Fink

na klavirju spremlja **Ivan Vombergar**

v soboto, 29. julija 2000, ob 20.30 uri v veliki dvorani Slovenske hiše.
Vstopnina \$ 5.-

Društvo Slovenska vas

vljudno vabi vse rojake na praznovanje

80-letnice našega dušnega pastirja Janeza Petka CM

dne 30. julija 2000

9.00 sveta maša
11.30 pozdrav slovenske šole
12.30 kosilo

Prijave do 26. 7. 2000 na telefon 4267-5933/1095

NOVICI S PRIMORSKE

ŽALOSTNI SPOMIN

V Trstu je bila proslava ob 80. obletnici požiga Narodnega doma - družbenega, političnega, kulturnega in gospodarskega središča Slovencev in drugih Slovanov v Trstu. Proslavo sta priredili krovni organizaciji Slovencev v Italiji, Svet slovenskih organizacij (SSO) in Slovenska kulturno-gospodarska zveza (SKGZ). Množici navzočih, med katerimi sta bila tudi generalna konzulka Slovenije v Trstu Jadranka Šturm-Kocjan in tržaški podžupan Roberto Damiani, sta spregovorila predsednika obeh organizacij, Sergij Pahor in Rudi Pavšič.

Ob tej priliki so predstavili knjigo z

naslovom Narodni dom - Balkan: Ob 80-letnici požiga. Knjiga vsebuje še neobjavljene izvirne načrte Maksa Fabianija, arhitekturno analizo stavbe, pravkar odkrite dnevniške zapise požiga Narodnega doma izpod peresa narodnega buditelja iz Kanalske doline Alojzija Dolharja in prispevke več uglednih zamejskih osebnosti.

JEREMITIŠČARJI SE BORILJO

V zaselku Jeremitišče slovenske vasi Štandrež pri Gorici v Italiji so prebivalci napovedali nadaljevanje svojega boja „proti neupravičenemu in predvsem nesmotnemu razlaščenju slovenske zemlje“. Predstavili so tudi spletno stran na internetu, ki ima naslov www.jeremit.com. Za protest so se prebivalci tega naselja, kot so povedali, odločili po ponovnem poskusu občinske uprave iz Gorice, ki hoče na mestu, kjer danes stoji naselje, urediti veliko betonirano površino, ki naj bi spadala v sklop goriškega velikega mednarodnega postajališča za tovornjake.

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Cuenta N° 7211
	Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE**
Director: **Valentín B. Debeljak**
Propietario:

Asociación Civil Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
C1407GSR BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-11) 4636-0841
Telefax: (54-11) 4636-2421
e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar
e-mail: debeljak@pinos.com

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 60; pri pošiljanju po pošti pa \$ 75; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 80 USA dol. za vse države.

Čeke na ime "Eslovenia Libre"

Stavljenje, oblikovanje in tisk:
TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires
Argentina - Tel.: 4307-1044 - Fax: 4307-1953
E-mail: vilko@ciudad.com.ar

Obvestila

SOBOTA, 22. julija:

SKA: Predavanje dr. Andreja Pozniča o prihodnosti naroda v Evropski zvezi ob 20. uri v Slovenski hiši.

SREDA, 26. julija:

Učiteljska seja v Slovenski hiši.

SOBOTA, 29. julija:

SKA: Vokalni koncert Bernarde, Marka in Veronike Fink ob spremljavi Ivana Vombergarja, ob 20.30 v Slovenski hiši.

NEDELJA, 30. julija:

Praznovanje 80-letnice g. Janeza Petka CM v Slovenski vasi.

SOBOTA, 5. avgusta:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 6. avgusta:

48. obletnica Hladnikovega doma - Društvo Slovenska vas s celodnevni programom.

NEDELJA, 13. avgusta:

Občni zbor Mutuala SLOGE ob 10. uri v prostorih Slovenske hiše.

Vabilo slovenskim umetnikom

Zedinjena Slovenija in Medorganizacijski svet se želita pokloniti spominu vseh slovenskih vzgojiteljev (učiteljic, učiteljev, katehetov, profesorjev), ki so delali na različnih področjih slovenskega šolstva v Argentini. V ta namen želita izvesti spominsko obeležje v prostorih Slovenske hiše v Buenos Airesu. Zato vabita vse slovenske likovne oblikovalce, da si zamislijo način uresničitve tega namena. Predlogi naj vsebujejo načrt, prostor in način izvedbe tega obeležja. To je lahko kip, relief, plošča, mozaik, slika, ali katerakoli druga likovna predstavitev v treh ali dveh dimenzijah.

Predloge pošljite v pisarno Zedinjene Slovenije najkasneje do 10. novembra tega leta. Prosimo, da se doda tudi približni proračun izvedbe, vključno umetniški honorar za načrtovanje.

Zedinjena Slovenija in Medorganizacijski svet

ZEDINJENA SLOVENIJA SPOROČA,

da bo pisarna od 28. junija do 4. avgusta letos odprta od ponedeljka do petka samo od 14.00 do 19.00 ure.